

ZAVIČAJNI MUZEJ VARAŽDINSKE TOPLICE

Broj: 34/83.

Var. Toplice, 26. II 1983.

I Z V J E Š T A J O R A D U I S T A N J U ZAVIČAJNOG MUZEJA VARAŽDINSKE TOPLICE u 1982. godini

I OPĆI DIO

Muzej Varaždinskih Toplica osnovan je 1937. kao privatna zbirka Kupališnog lječilišta, koju je 1954. preuzeo Narodni odbor općine Varaždinske Toplice. Od 1963. prava i dužnosti osnivača Muzeja prelaze na Skupštinu općine Novi Marof. God. 1980. izvršena je promjena naziva Muzeja u ZAVIČAJNI MUZEJ VARAŽDINSKE TOPLICE.

Zbirke Muzeja smještene su u četiri prizemne prostorije sjeverozapadnog dijela topličkog Starog grada na površini od 130 m², dok je u petoj prostoriji (15 m²) radni prostor za radnike Muzeja, veći dio biblioteke s arhivom i priručni depô. U posebnoj staroj drvenoj seoskoj kući (Bakarićeva ul. 5) smještena je etnografska zbirka na 75 m². U prizemnosuterenskoj etaži zgrade Nad zidom 2 (na 105 m²) nalazi se depô, dio arhive i dio biblioteke. Prostorije u Starom gradu i Nad zidom 2 vlasništvo su Belnice za reumatske bolesti i rehabilitaciju Varaždinske Toplice,

Za priredjivanje povremenih likovnih i drugih izložbi Muzej povremeno koristi tri manje prostorije u sjeveroistočnom prizemnom traktu topličkog Starog grada. Nad ovim prostorijama toplička Bolnica zadržava puno prave vlasništva.

U Muzeju su zaposlena tri radnika s punim radnim vremenom i na neodređeno vrijeme: direktor-kustos, administrator-računovodja i pomoćno-tehnički radnik. Za obimnije i kompliciranije poslove na održavanju vanjskih muzejskih objekata povremeno se angažiraju suradnici po ugovoru o djelu. Muzej također povremeno angažira stručne i znanstvene suradnike sa strane koji za konkretne poslove dobivaju autorski honorar ili pak rade kolegijalno bez naknade.

II POSEBNI DIO

1. Rad s posjetiocima -

U pogledu rada s posjetiocima u izvještajnoj godini ostvareni su neočekivane vrijedni i veliki rezultati, kakve će biti teško postići u narednim godinama, obzirom na restriktivne tendencije te nemogućnosti da se Muzej u doglednoj budućnosti prostorno proširi i kadrovski ojača. Ovi rezultati postignuti su zahvaljujući rijetke sretnom sklopu okolnosti: rekordnom broju izložbi, iznenadjujuće velikom broju grupnih posjeta i velikom obimu rada s učenicima. Uz to je malobrojni muzejski kolektiv uložio velike napore, pri čemu su radnici (kao i proteklih godina) ostali oštećeni u pogledu svojih odmera i dopusta, dok prekovremeni rad uopće nije plaćan.

Take je u godini 1982. usluge Muzeja u raznim vidovima koristilo sveukupno 13.985 osoba, od čega 3.451 posjetilac s plaćenom ulazninom.

Ostale su besplatni posjetioци: 5.849 posjetilaca izložbi u našoj organizaciji, 2.903 osobe u okviru grupnih posjeta, 1.410 učenika u okviru nastave održane u Muzeju, osobe koje od Muzeja traže stručne usluge te suradnici i službeni gosti.

Za posjetioce Muzej je bio redovno otvoren svaki dan (osim ponedjeljka), a najavljene grupe primane su i izvan uobičajenog radnog vremena. Osim stalnog postava u Starom gradu, posjetioци su također uz prigodna predavanja vođeni u etnografsku zbirku, na arheološki kompleks i sv. Duh te u topličku župnu crkvu.

Posjetiocima su predavani suveniri s muzejskim motivima proizvedeni u režiji Muzeja (razglednice, metalne značke i privjesci te kopije antičkih uljanica) i naše publikacije "Varaždinske Toplice - Aquae Iasae u antičke doba" te "Povijest naselja i razvoj balneološke-medicinske djelatnosti u Varaždinskim Toplicama".

2. Izložbena djelatnost -

U izvještajnom razdoblju ZMVT razvio je izuzetno obimnu i vrlo kvalitetnu izložbenu djelatnost, kakvu će sigurno biti nemoguće ponoviti u narednim godinama: priredjeno je čak devet likovnih izložbi. Sve izložbe održane su u prostorijama Galerije u Starom gradu, koje su vlasništvo topličke Belnice. Realizacija ovakve obimnog izložbenog programa zahtijevala je brojne veze i kontakte s likovnim umjetnicima, likovnim stručnjacima, muzejima i drugim radnim organizacijama. Priredjujući oveliki broj kvalitetnih izložbi, naš Muzej se znatno afirmirao u javnosti. Izložbe su bile dobro posjećene od radnih ljudi i građana, pacijenata topličke Belnice i turista te učenika. Sve izložbe bile su providjene pozivnicom, plakatom i katalogom.

S navedenih izložbi otkupljen je jedan rad, dok su autori Muzeju ustupili šest radova, pa je time likovni fondus Muzeja uvećan za sedam radova (2 crteža olovkom, 2 crteža tušem, 1 ulj/platno, 1 ulje/staklo i 1 pastel).

U vremenu 2-18. IV održana je izložba radova članova Likovnog ateljea Križevci, na kojoj je bilo prezentirano 39 radova u različitim tehnikama i likovnim opredjeljenjima. Izložba je priredjena u suradnji s Gradskim muzejem Križevci. Na otvorenju je izveden kraći solistički glazbeni program.

Izložba crteža olovkom Branka Kljaića, talentiranog i afirmiranog samouka iz Varaždina, održana je u vremenu 22.IV-7. V. Prezentirano je 16 radova, predgovor u katalogu napisao je prof. dr. Grgo Gamulin. Autor je uzeju ustupio dva rada. Ova izložba (kako je otisnuto na katalogu) trebala je biti prenesena u varaždinske kazalište, ali zbog neprikladnog održavanja dogovora (i bez naše krivice) do toga nije došlo.

Treća po redu bila je izložba pastela ak. kipara Mihaela Štebiha iz Čakovca, na kojoj je bilo izloženo 20 radova. Održana je u vremenu 21. V - 6. VI. Predgovor u katalogu napisao je Ernest Fišer, književnik i vrsni poznavalac likovnih umjetnosti. S ove izložbe za Muzej je otkupljen jedan rad.

Iza toga (11-24. VI) održana je izložba drvenih skulptura Josipa i Ivana Cikača, izvernih kipara iz Kučan Marefa kod Varaždina, koji su kod nas višekratno izlagali u okviru kolektivnih izložbi a 1977. imali su kod nas zapaženu samostalnu izložbu. Izložen je bio 31 rad. Predgovor u katalogu napisao je prof. Juraj Baldani.

Najveća manifestacija koju je naš Muzej priredio u ovoj godini bila je izložba "U POCAST Berislavu Nikpalju - prijatelji književnici, slikari,

grafičari i kipari", održana 25. VI - 11.VII. Ova manifestacija u povelu treće obljetnice prerane smrti pjesnika, novinara i prosvjetnog radnika Berislava Nikipalja priredjena je u suradnji s ak. slikarom Vladimirom Hercegom i obitelji Nikipalj. Njene otvorenje bile je znatan kulturni događaj, uz sudjelovanje književnika Josipa Palade i Josipa Severa te mješovitog pjevačkog zbora i recitatora KUD-a "B. Smiljan Var. Toplice. Ova priredba održana je u baroknom dverištu topličkog Starog grada, čime je ovaj ambijent po prvi put i to vrlo uspješno poslužio za takvu svrhu. Na izložbi je prezentirano 30 radova (slike, grafike i crteži, skulpture, medalje i taktili). Uz vrlo poznate umjetnike (profesore ALU Zagreb Vasilija Jordana i Vjekoslava Rukljača te Ivana Lackevića - Creatu), izlagali su mlađji umjetnici (Zdravko Brkić, Tomislav Fazekas, Vladimir Herceg, Djurdjica Kovačićek, Anto Jerković, Branko Kelčec, Ivan Križanac, Zeljke Kropf, Stanislav Marijanović, Andjelke Mikulić, Alija Rešić, Darke Šeša i Miroslav Usenik). Ova manifestacija priredjena je u suradnji s topličkom Bolnicom te SOUR-om INA Zagreb, kamo je i prenesena (13-20.VII). Manifestacija je bila popraćena vrijednim plakatom i obimnim katalogom, koji za razliku od drugih je više literarnog nego likovnog karaktera. Prof. Josip Depole izvršio je izbor radova, napisao predgovor za katalog te podatke o izlagačima kao i govor za otvorenje. U vezi ove izložbe Vl. Herceg, dugogodišnji suradnik našeg Muzeja, ustupio nam je jednu svoju sliku ulje/platno.

U vremenu 3-12. IX priredjena je izložba radova članova Društva umjetnika Ludbreg, na kojoj su izložena 33 rada - većim dijelom ulja/staklo u žanru naive. Kod toga Muzeju je ustupljena jedna slika Mladena Delevskog.

Vrlo uspješna bila je izložba crteža Franje Vrčeka, "Varteksovog" radnika i dugogodišnjeg suradnika našeg Muzeja, održana 17.IX - 3.X. Izložena su 33 rada. Predgovor u katalogu napisao je prof. Josip Depole koji je i otvorio izložbu. Na otvorenju izveden je program RKUD-a "Vilke Jurec - Varteks!" čiji je Vrček član. Muzeju su ustupljena dva crteža.

Zajedno s ostalim muzejima sjeverozapadne Hrvatske, naš Muzej se uključio u organizaciju izložbe "Izbor iz likovnih fundusa", na kojoj su bila izložena 43 vrijedna djela značajnih hrvatskih umjetnika iz međuratnog i peratnog razdoblja. Izložba je kod nas održana u vremenu 8-17. X a izložena djela su vlasništvo muzeja u Varaždinu, Čakovcu, Koprivnici, Bjelevaru i Križevcima.

Posljednja je bila izložba "Zidevi" - slika na platnu talentiranog varaždinskog amatera Branka Bobića. Održana je u vremenu 22.X- 7.XI i na njoj je bile izložene 25 radova. Predgovor u katalogu napisao je prof. Josip Depole koji je i otvorio izložbu. Na otvorenju program su izveli recitatori KUD-a "B. Smiljan" Var. Toplice. Muzeju je ustupljena jedna slika.

3. Rad na održavanju stalnog muzejskog postava, muzejskih prostorija i objekata o kojima se Muzej brine -

Vodjena je svakodnevna briga o muzejskim prostorijama i stalnom muzejskom postavu u Starom gradu. Redovitim ventiliranjem i regulacijom centralnog grijanja održavana je potrebna mikroklima te sprečavani štetni procesi na eksponatima, izložbenim uređajima i ostalom. Višekratno je vršeno fiksiranje eksponata u staklenim paneima i preslagivanje eksponata u vitrinama. U postavu arheološke zbirke izložena su tri nova predmeta koji su prošle godine iskopani na topličkom arheološkom kompleksu i restaurirani: dvije fibule i jedan keramički lončić. Ovdje je izložena

i neolitska kamena motika- slučajni nalaz, poklon Ljubice Matkun iz Var. Toplica. U postavu balneološke zbirke uvrštena je posudica - toplički kupališni suvenir s kenca XIX st., poklon jedne osobe iz Čakovca.

Tekom mjeseca travnja kulturne-historijska zbirka u Starom gradu bila je u manjoj mjeri ugrožena zbog kvara na belničkim vedovodnim instalacijama, pa je ovdje obavljeno djelomično krečenje.

Također je vodjena svakodnevna briga o drvenoj seoskoj kući u kojoj je smještena etnografska zbirka. Čestim obilascima sprečavano je nanošenje oštećenja na ovom objektu. Vršeno je redovno čišćenje prilježnog okoliša, održavan sistem odvodnje te vršeno ventiliranje i potrebne čišćenje prostorija i ekspanata. Zbog kritičnog stanja detrajalog slamnog krova na ovom objektu, Muzej je zatražio pomoć od Regionalnog zavoda za zaštitu spomenika kulture Zagreb. U suradnji s ovom institucijom i Gradskim muzejem Križevci sklopljen je ugovor s jednim individualnim poljoprivrednikom iz križevačke općine, koji je zasijao potrebnu količinu raži i koji bi trebao u ljetu 1983. izvršiti kompletan posao novog na postavljanju novog slamnog krevišta. Za financiranje ovog zahvata zatražena su preko Regionalnog zavoda sredstva od RSIZ-a za kulturu te participacija od našeg općinskog SIZ-a za kulturu.

U muzejskom depou također je redovno vršeno čišćenje i ventiliranje, uz stalnu brigu da brojni pohranjeni predmeti budu dostupni i da se na njima ne dešavaju štetne promjene. Tu su poduzimane potrebne mjere protiv glodavaca, insekata i mikroorganizama.

U ustaljenom običaju, izvršeno je kod ZO "Creatia" Varaždin osiguranje etnografske zbirke od požara i prevalne kradje te osiguranje ekspanata na povremenim izložbama i muzejskog likovnog fundusa. Za tekuću godinu stepa osiguranja povišena je za 15 posto.

Na kompleksu sv. Duh u Var. Toplicama vršeni su uobičajeni radovi na održavanju greba Antuna Kukuljevića-Sakcinskog, čišćenju kompleksa i odstranivanju ostavljenih otpadaka te košenju trave i sprečavanju rasta nepotrebne i štetne vegetacije. Čestim obilascima i nadgledanjima ovdje su sprečavani pokušaji oštećenja i oneredjenja.

Značajna je djelatnost ZMVT na čuvanju i održavanju vrlo vrijednog antičkog arheološkog kompleksa u glavnom parku i Bakarićevoj ulici i Var. Toplicama. Spomenuti objekti svakodnevno su ugroženi od neodgovornih prolaznika te dijela školske djece i omladine. Zbog toga ovdje su svakodnevno i te u više navrata vršeni kontrolni pregledi i obilasci, uz ažurno odstranjanje ubačenih i ostavljenih otpadaka i nečisti te otklanjanje oštećenja i oneredjenja. Veće štete počinjene su u mjesecu srpnju, studenom i prosincu. Vezane s time usmene smo opominjali neke roditelje i tražili pomoć od milicije.

Na ovom kompleksu redovno je košena trava i vršeno uništavanje koreva. U više navrata izvršen je popravak zaštitnih krovica i ogradice a u mjesecu travnju skinuti su paneli zimske zaštite. Poslije prošlogodišnjih iskopavanja na dijelu feruma bile je većih problema s odvodnjom pa su u nekoliko navrata u tom pogledu poduzimane potrebne mjere. Spomenimo kao žalosnu činjenicu da ne možemo spriječiti proces prepadanja antičkih fresko-slikarija.

O stanju ovog kompleksa redovno je izvještavan Antički odjel Arheološkog muzeja Zagreb. U organizaciji spomenutog Antičkog odjela AMZ u vremenu 13-22. IX izvršeni su na arheološkom kompleksu istražni i konzervatorski radovi manjeg obima, u suradnji s našim Muzejem, od čega je kod nas depenirano nekoliko iskopanih arhitektonskih fragmenata. Sredinom mjeseca studenoga na ovom kompleksu izvršeni su uobičajeni radovi na zimskoj zaštiti. Neosporne je da, zahvaljujući zalaganju našeg Muzeja, toplički antički kompleks spada među najbolje uređjene i održavane te prezentirane arheološke komplekse u našoj zemlji.

4. Suradnja sa školama; pomoć učenicima i studentima -

U pogledu suradnje sa školama u ovoj godini ostvareni izuzetno vrijedni rezultati: u organizaciji našega Muzeja održana su čak 82 nastavna sata za 59 odjeljenja i 6 grupa učenika.

Usluge Muzeja u ovom pogledu koristile su slijedeće osnovne škole: Varaždinske Toplice, Breznički Hum, Svibovec, Novi Marof, Ludbreg, Jalžabet, "Ivan Gundulić" i "29. novembar" Zagreb, te Zelina i Zaprešić. Što se tiče srednjih škola, u Muzeju se radilo s učenicima Srednjoškolskog centra "Gabrijel Sante" Varaždin, MEC - Varaždin, Srednjoškolskog centra Čakovec i Obrazovnog centra za kulturu i umjetnost Zagreb.

Tematika nastavnih sati bila je : sličice iz prošlosti zavičaja, prethistorija i antika, NOB na području sjeverozapadne Hrvatske te brojne teme vezane uz likovne izložbe koje su bile priredjene u organizaciji Muzeja. Za učenike posebno je bila korisna izložba "Izbor iz likovnih fundusa".

Velik broj nastavnih sati održanih u organizaciji Muzeja ne treba nas zavaravati da je suradnja škola s područja naše općine i Muzeja dostigla zadovoljavajuću razinu. Naime, najveći korisnik usluga Muzeja bila je škola "Antun i Ivan Kukuljević" Varaždinske Toplice, i to prvenstveno zahvaljujući zalaganju nastavnika i člana muzejskog Savjeta Antuna Sopića. Veći broj održanih sati za Srednjoškolski centar "Gabrijel Sante" Varaždin - odjeljenje Varaždinske Toplice, postignut je suradnjom s prof. Marijom Jurše. Dakle, još uvijek suradnja Muzeja sa školama ovisi isključivo o osobnom angažmanu i afinitetu pojedinih prosvjetnih radnika.

Naš Muzej pruža x stručnu pomoć učenicima i studentima kod sastavljanja pismenih radnji iz svojeg djelokruga. U izvještajnoj godini ove usluge koristili su:

- Goranka Šebečić iz Var. Toplica, studentica Filozofskog fakulteta Zagreb, OOUR Odjel za pedagogiju Zagreb, Odsjek Čakovec, koja je pisala seminarsku radnju o Osobnoj školi u Var. Toplicama;
- Nađa Sakač i Ana Prstec iz Varaždinskih Toplica, također studentice U Čakovcu;
- Vladimir Rüssi iz Var. Toplica, koji je diplomirao na drugom stupnju studija Fakulteta organizacije i informatike Varaždin s temom "Primjena PERT metode u osnivanju OOUR-a za obavljanje komunalnih djelatnosti na području općine Novi Marof";
- Vera Hervat iz Var. Toplica, koja je diplomirala geografiju na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu s temom "Razvoj naselja u srednjem dijelu doline Bednje";
- Marina Kögl iz Var. Toplica, studentica Arhitektonskog fakulteta Zgb;
- Lovrke Ratković iz Var. Toplica, student RGN U Zagrebu - OOUR Studij geotehnike Varaždin.

Od navedenih svoje radnje Muzeju su dali V. Rüssi, V. Hervat i G. Šebečić. Maja Mokešek, koja je lani diplomirala na Fakultetu za vanjsku trgovinu Zagreb a svejedno je pisala seminarsku radnju uz našu pomoć, predala nam je ove godine svoju diplomsku radnju "Osnovni elementi marketing strategije Centra medicine aktivnog odmora Varaždinske Toplice". Time je uvećan fondus pismenih radnji izradjenih uz pomoć ZMVT, čime je olakšan posao budućim korisnicima.

5. Suradnja s radnim organizacijama i ostala suradnja u okviru općine i regije-

U izvještajnoj godini ZMVT je pružao usluge grupama radnih ljudi i pripadnicima drugih organizacija. Bilo je 74 takvih grupa s ukupno 2.903 osobe.